

Controla't

Estudi sobre l'ús de les noves
tecnologies en la població
escolar de tercer cicle de
primària d'Eivissa 2013

Aquest Estudi ha estat realitzat per l'equip tècnic del CEPCA (Centre d'Estudi i Prevenció de Conductes Addictives) de la Secció de Prevenció, Formació i Inserció Sociolaboral del Departament de Sanitat i Benestar Social del Consell d'Eivissa.

BELÉN ALVITE GREGORI.

PAULA VILLENA RUIZ.

ALEJANDRO MORENO PAVAU.

NATALIA PRATS PRATS.

Yael BARAVALLE GONZÁLEZ.

ALICIA RIERA FERRER.

I amb la col·laboració dels següents [ajuntaments](#):

AJUNTAMENT D'EIVISSA

CRISTINA TORRES COSTA. EDUCADORA SOCIAL

LURDES RIBAS AHUMADA. EDUCADORA SOCIAL

AJUNTAMENT DE SANT ANTONI

M^aANGELS VILLALBA MORA. EDUCADORA SOCIAL

AJUNTAMENT DE SANT JOAN

OLGA TORRES PLANELLS. EDUCADORA SOCIAL

AJUNTAMENT DE SANT JOSEP

NOEMÍ BONED PACHÓN. EDUCADORA SOCIAL

BELÉN GARCÍA MADRIGAL. EDUCADORA SOCIAL

Introducció

Des de fa ja tretze anys el CEPCA desenvolupa activitats formatives de caràcter preventiu amb els alumnes de secundària de l'illa. Al llarg de tots aquests anys, i a través del contacte directe amb la població a la qual ens referim, hem constatat que la presència que eines com la telefonia mòbil, Internet i les xarxes socials tenen en la població més jove és massiva i va evolucionant ràpidament. El protagonisme creixent del telèfon mòbil fa que la major part dels estudis que es realitzen per aproximar-se a aquest fenomen quedin obsolets molt ràpid.

També hem tractat d'avaluar l'ús que els nens i nenes fan d'Internet per així poder elaborar millor les recomanacions que tractem de dirigir als seus pares.

Objectius

L'objectiu fonamental d'aquest informe és presentar els resultats d'un treball de recerca realitzat pel CEPCA al llarg dels cursos 2012-13 i 2013-14. Aquesta recerca s'emmarca dins del programa "Controla't" que el Consell Insular d'Eivissa ve desenvolupant als centres d'infantil i primària de l'illa des de fa dos anys.

Aquest estudi s'ha desenvolupat en estreta col·laboració amb alguns dels ajuntaments de l'illa, concretament amb els de Sant Josep de sa Talaia, Sant Antoni de Portmany, Sant Joan de Labritja i Eivissa.

Abans de res pretenem que les dades extretes d'aquest estudi ajudin a elaborar la formulació de recomanacions d'actuació per als pares en l'objectiu d'educar, conscienciar i formar els menors sobre l'ús adequat d'Internet així com de prevenir els seus riscos.

Fitxa tècnica de l'estudi

Població de referència:

Els participants són els alumnes matriculats en tercer cicle de primària (entre 10 i 12 anys aproximadament) en 35 CEIP d'Eivissa, així com els seus pares.

El nombre de qüestionaris útils d'alumnes recollits ascendeix a **2.059**, la qual cosa engloba el 91,2 % de la població matriculada a tercer cicle de primària. El nombre de qüestionaris de pares d'alumnes participants en el programa és de **1.519**, la qual cosa suposa un 73,8 % de qüestionaris sobre el total d'alumnes.

La finalitat de recollir tal quantitat de dades referides a les famílies és que tractam d'establir una comparació entre el que preocupa, pensen o fan els fills i el que preocupa i creuen els pares que fan els seus fills.

Treball de camp:

Durant els cursos 2012-13 i 2013-14 s'ha realitzat la recollida de dades. Com en altres ocasions, hem utilitzat una enquesta emplenada pels alumnes, supervisats i assessorats pels tècnics del CEPCA o pels educadors socials dels municipis col·laboradors.

Els qüestionaris dirigits a les famílies s'han pogut recollir gràcies a la implicació de tots els tutors de tercer cicle de primària dels centres participants.

MOSTRA D'ALUMNES

Sexe	Núm.	%
Nens	1052	51,1%
Nenes	1007	48,9%
Total	2059	100%

Curs	Nens	%	Nenes	%	Total	%
5º	499	50,6%	488	49,4%	987	47,9%
6º	553	51,6%	519	48,4%	1072	52,1%
Total	1052		1007		2059	100%

Edat	Núm.	%
9 anys	15	0,7%
10 anys	709	34,4%
11 anys	932	45,3%
12 anys	371	18%
13 anys	32	1,6%
Total	2059	100%

Dades

Tractarem de fer una breu descripció d'alguns dels resultats obtinguts:

- Una primera dada d'interès és constatar que 9 de cada 10 nens entre 10 i 12 anys a Eivissa es connecten a Internet a ca seua. La implantació d'Internet és massiva, i ens apropa cada vegada més a les tendències de la resta de la Unió Europea. Una dada interessant és que un 55,2 % dels alumnes de 5è i 6è de primària compta amb accés a Internet a la seua pròpia habitació.
- Una qüestió interessant ha estat constatar el temps que els menors estan connectats a Internet. Aquesta percepció varia notablement de fills a pares. Com a exemple en les gràfiques 3.3 i 3.4 veim com un 14,3 % dels al·lots/al·lotes asseguren passar més de 3 hores diàries connectats durant els caps de setmana, mentre que només un 5,4 % dels pares indiquen el mateix.
- Una altra de les qüestions abordades ha estat la d'explorar el paper dels pares pel que fa a la posada en marxa d'estratègies que els ajudin a aproximar-se a l'ús que els seus fills fan de la xarxa. Un 42,6 % de les famílies utilitza algun tipus de programa de seguretat o filtres per limitar l'accés a continguts inadequats davant d'un 57,4 % que no n'utilitza cap. També els hem preguntat si parlen amb els seus fills del que fan a Internet i veim que una gran majoria, 94,4 %, diu que sí. Un 72 % dels pares asseguren que es queden prop mentre els seus fills estan connectats i un 53,3 % comprova l'ordinador més tard per veure quines pàgines ha visitat el seu fill, davant d'un 46,7 % de pares que no.
- Quant als motius de connexió dels alumnes, veim que els més freqüents no difereixen d'altres estudis realitzats a la resta d'Espanya però en edats superiors (14-18 anys). El 59,9 % descarreguen música, pel·lícules..., un 53,1 % ho utilitza per buscar informació relacionada amb els estudis, un 46,2 % ho utilitza per usar xarxes socials i un 42 % dels participants en l'estudi afirmen jugar en línia.
- Tal com es pot observar en la gràfica 11, en la qual recollim els riscos que han experimentat els alumnes a Internet i la percepció que en tenen els seus pares, veim una clara diferència en tots els ítems. Un 16,6 % dels alumnes assegura que ha establert contacte amb desconeguts a través de la xarxa i solament un 5,1 % dels pares afirma saber-ho.

Un 15,9 % dels menors diu haver rebut continguts desagradables a través d'Internet mentre que solament un 4,8 % de pares afirmen saber-ho.

Un 10,9 % assegura haver-se sentit assetjat mitjançant burles, insults o amenaces, davant d'un 3,1 % dels pares que diuen saber-ho.

Sorprèn que només el 61,6 % dels alumnes diuen haver informat els seus pares de l'assetjament que han rebut a través Internet. És a dir, 3 de cada 10 al·lots assetjats no en diu res als seus pares.

- Les dades obtingudes confirmen també que existeixen diferències de gènere. En general els al·lots asseguren passar més temps connectats a Internet. Com a exemple, veim que la xifra d'al·lots que passen més de 3 hores diàries connectats els caps de setmana supera en 6 punts el nombre d'al·lotes. Un altre exemple el trobam en l'accés a pàgines de majors de 18 anys (gràfica 16): un 39 % d'al·lots hi ha accedit, per un 17 % d'al·lotes.
- Quan preguntam als alumnes per les fonts a través de les quals han rebut informació sobre l'ús segur d'Internet, veim que la família apareix en un lloc destacat, seguida de l'escola. Encara i així, els percentatges d'alumnes que asseguren no haver rebut cap informació continuen sent bastant alts. Esperam que l'aplicació del programa "Controla't" en cursos vinents ajudi a disminuir aquestes xifres.
- En referència a l'ús de les xarxes socials, observam que la seua utilització és molt alta: un 75,2 % dels menors entre 10 i 12 anys tenen compte en alguna. D'aquests, el 27,7 % afirmen que els seus pares no ho saben.

La xarxa social majoritària és Facebook (83,5 %), seguida des de lluny per Tuenti (45,1 %) i Twitter (13,9 %). No tenim dades sobre Instagram, encara que sabem que el seu ús en aquestes edats és cada vegada major.

La mitjana d'edat en què es registren a Facebook és de 9,6 anys i el 99,5 % dels alumnes asseguren que els seus pares saben que tenen compte en aquesta xarxa social. Un 53,2 % assegura que, de fet, el compte l'han obert amb els seus pares. Quan preguntam als pares sobre aquesta qüestió, veim que el 84,7 % afirma que varen obrir o varen autoritzar els seus fills a obrir un compte en alguna xarxa social.

- En aquest estudi també tractam d'aproximar-nos a l'ús de videojocs, ja que és una de les principals formes d'entreteniment dels joves en l'actualitat. Un 93,7 % dels alumnes enquestats els utilitzen. En aquest apartat també trobam diferències de gènere ja que veim que els al·lots utilitzen els videojocs més temps que les al·lotes: un 23,8 % d'al·lots els usen més de 3 hores diàries els caps de setmana, davant un 4,1 % d'al·lotes. De nou en aquest apartat trobam diferències entre la percepció que alumnes i pares tenen sobre el temps d'utilització dels videojocs.
- Pel que fa al telèfon mòbil, veim que el seu ús comença a estar àmpliament estès entre els menors de 10 a 12 anys. Hem vist que el 68,6 % dels alumnes en tenen, sent el percentatge d'al·lotes superior en 7 punts al percentatge d'al·lots que en tenen. L'edat mitjana d'accés al primer mòbil en els alumnes estudiats és de 9,3 anys.

Observam com hi ha una diferència important entre l'ús que els alumnes donen al telèfon i el que refereixen els seus pares. El 63,6 % dels pares creuen que els seus fills utilitzen el telèfon per fer cridades mentre que només un 38,5 % dels al·lots asseguren utilitzar-lo per a aquest fi.

Conclusions

La conclusió principal a la qual hem arribat és que, en general, els pares no són conscients dels riscos als quals els seus fills s'exposen i experimenten a Internet, ni amb quina freqüència això succeeix.

Alguns d'aquests riscos tenen el seu origen en actituds humanes (les faltes de respecte als altres, la vulneració de la intimitat, l'assetjament de tot tipus, amenaces a la privacitat...), no en les mateixes TIC, i a la xarxa han trobat una via molt ràpida de difusió. Tant, que quan els pares detecten alguna situació d'aquest tipus, ja s'ha escapat del seu control.

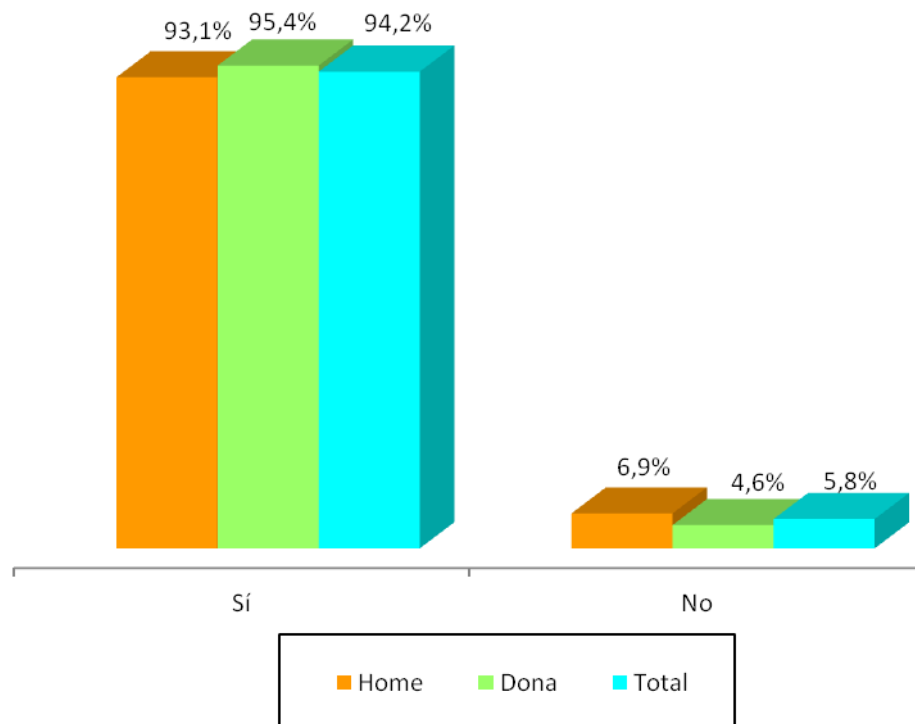
Volem d'alguna manera elevar el nivell de consciència de les famílies sobre els riscos d'Internet, ja que quan parlem de menors en aquesta franja d'edat (10-12 anys) la vulnerabilitat és encara major.

La recomanació fonamental per als pares no és una altra que, a més d'estar atents i mostrar-se propers i accessibles, controlin, limitin i supervisin el que els seus fills fan a la xarxa, especialment en aquestes edats.

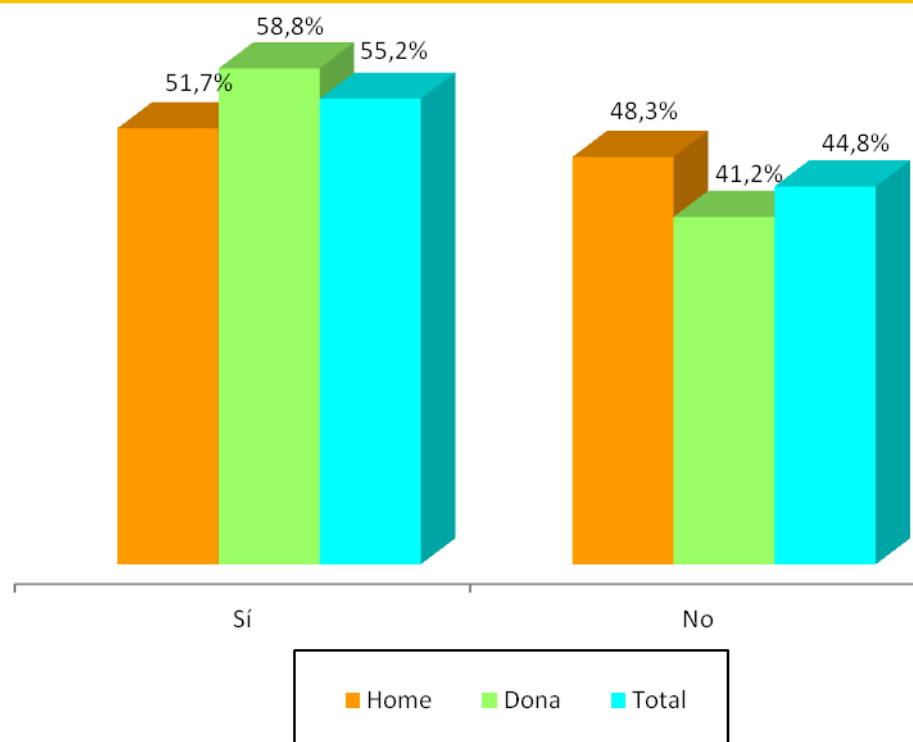
Ja hem apuntat amb anterioritat que la xifra de famílies que han participat en l'estudi s'eleva a 1.519. No existeixen molts estudis d'aquesta índole en els quals el nombre de pares participants sigui tan representatiu i tan alt (73,8 %) pel que fa al nombre total d'alumnes.

INTERNET

Gràfica 1: Alumnes que utilitzen Internet a casa. Diferenciació per sexe.

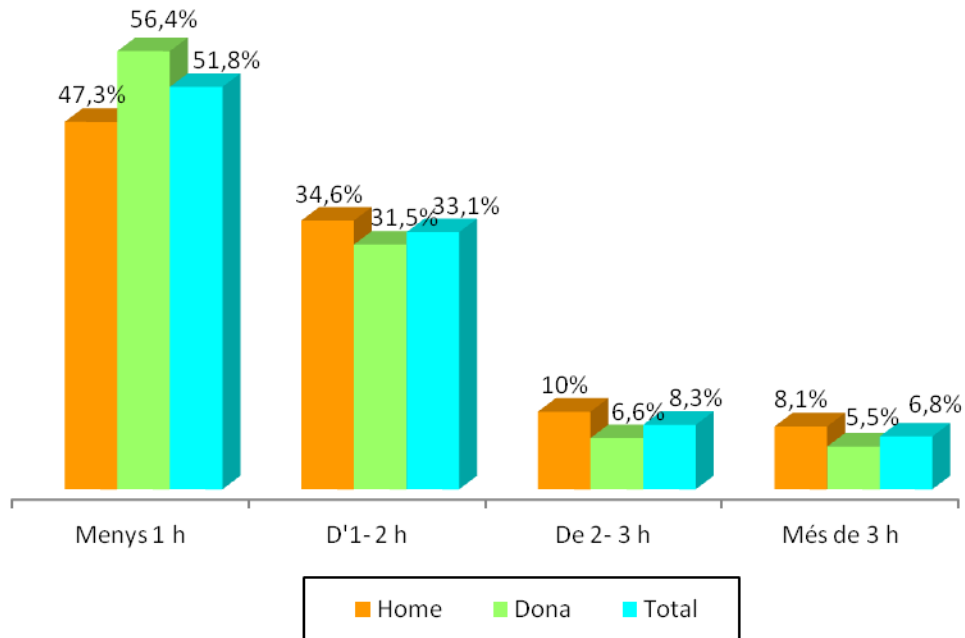

Gràfica 2: Alumnes que utilitzen l'ordinador a la seua habitació. Diferenciació per sexe.

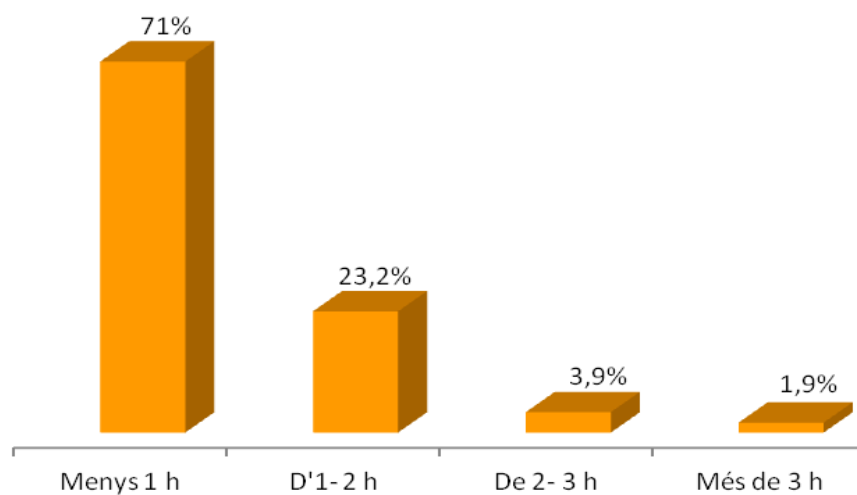

Gràfica 3: Hores diàries que passen els alumnes connectats a Internet des de casa (segons alumnes i pares).

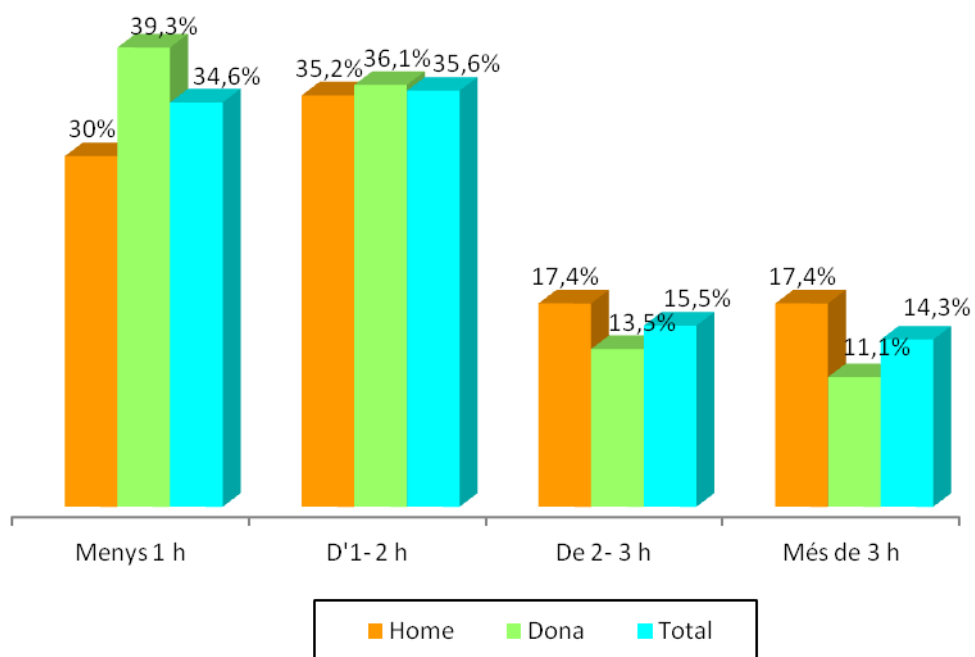
3.1 Entre setmana ALUMNES:

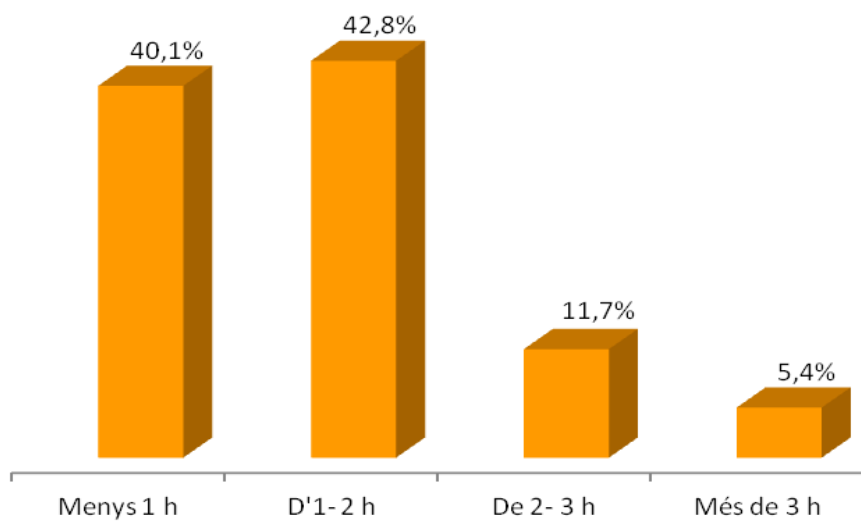
3.2 Entre setmana PARES:

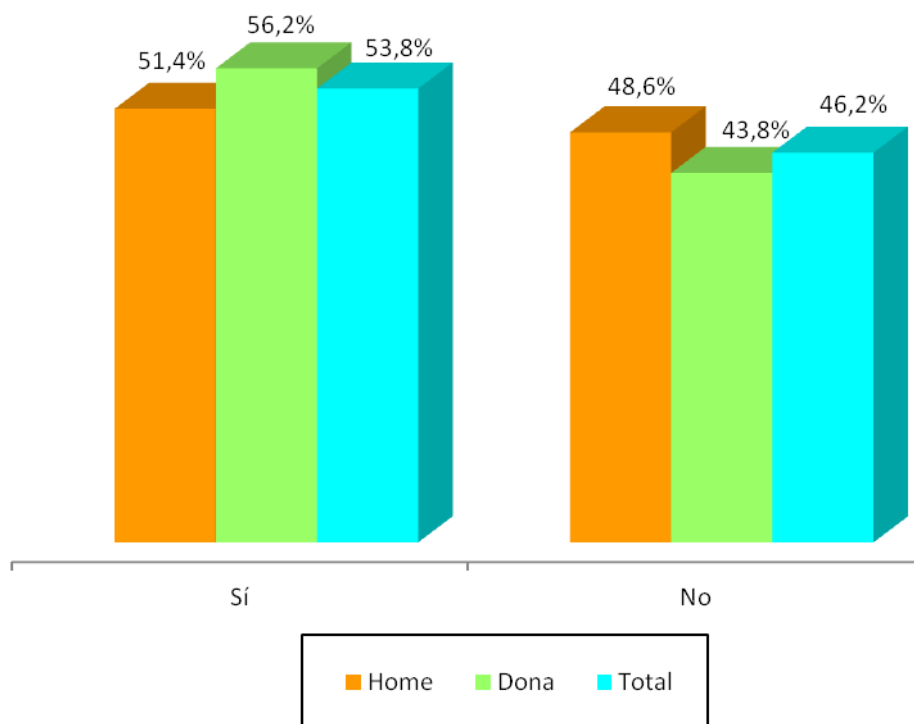
3.3 Caps de setmana ALUMNES:

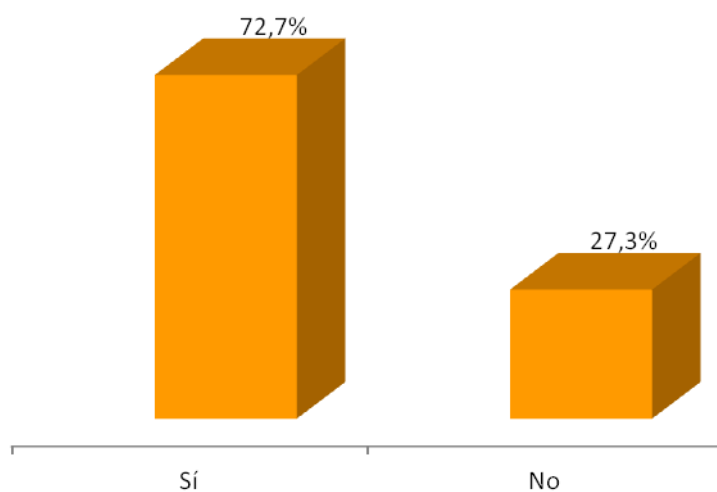
3.4 Caps de setmana PARES:

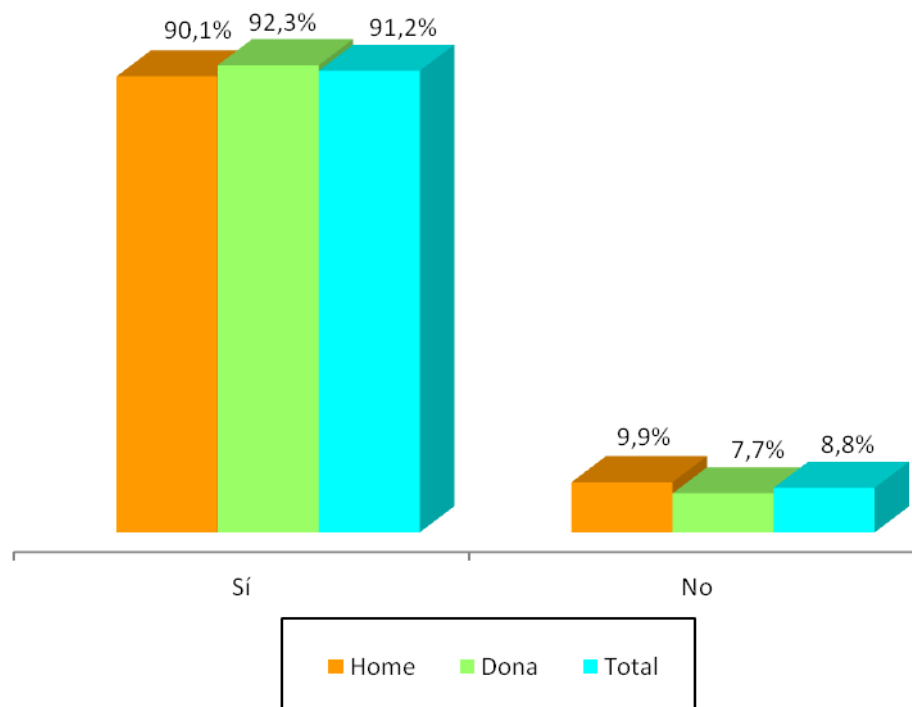
Gràfica 4: Alumnes als quals els limiten el temps d'ús d'Internet.
Diferenciació per sexe.

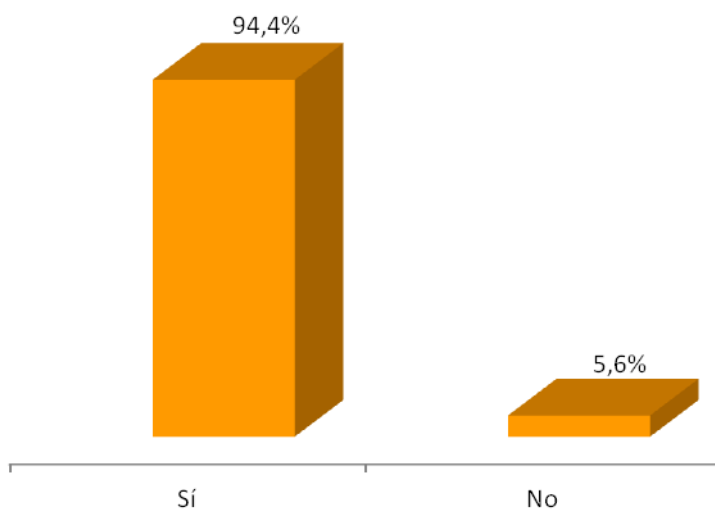
Gràfica 5: Pares que limiten el temps d'ús d'Internet al seu fill o filla.

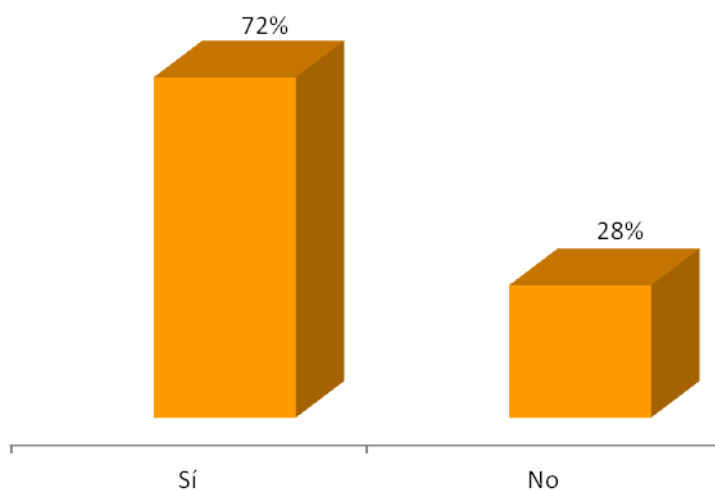
Gràfica 6: Alumnes que compleixen l'horari d'ús d'Internet. Diferenciació per sexe.

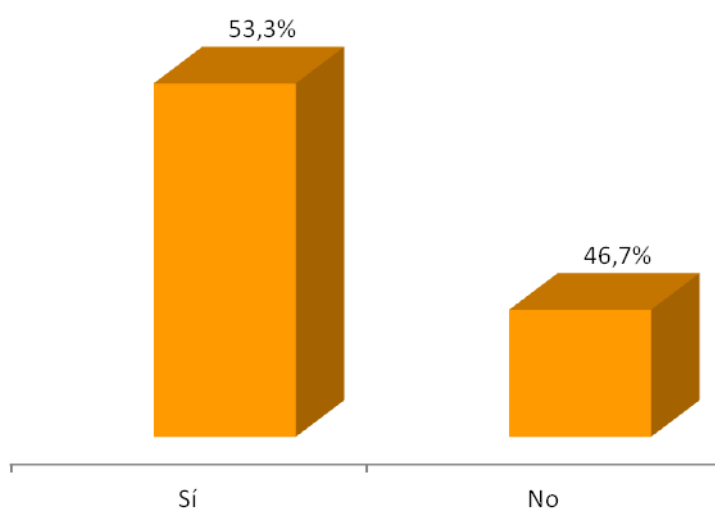
Gràfica 7: Pares que pregunten o parlen amb el seu fill o filla del que fa a Internet.

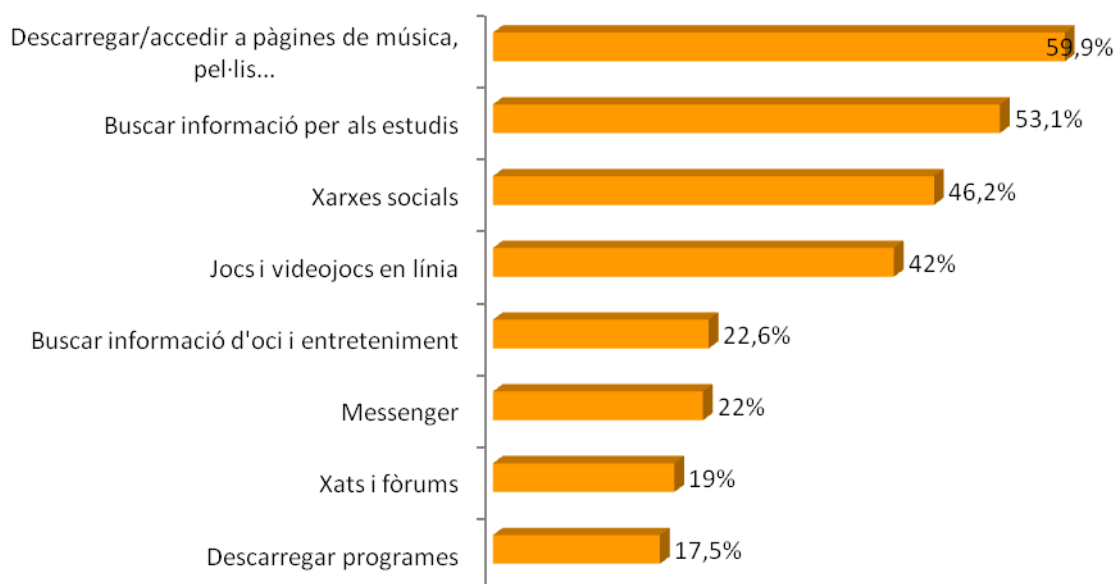
Gràfica 8: Pares que es queden prop del seu fill o filla quan està connectat.

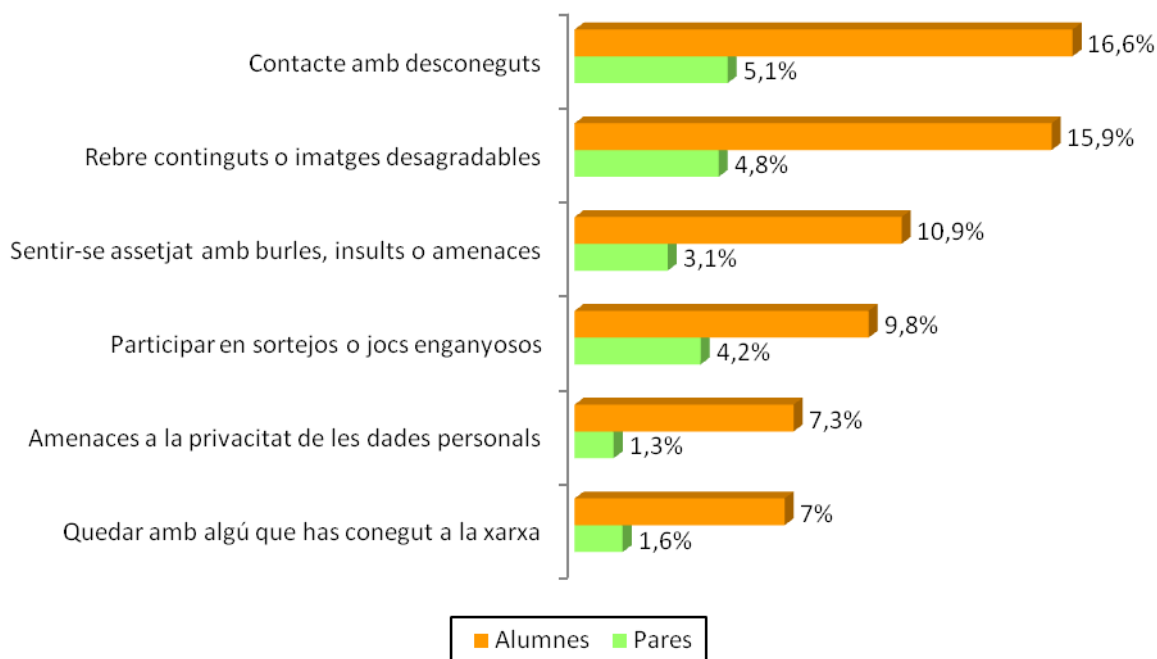
Gràfica 9: Pares que comproven l'ordinador més tard per veure quins llocs ha visitat el seu fill o filla.

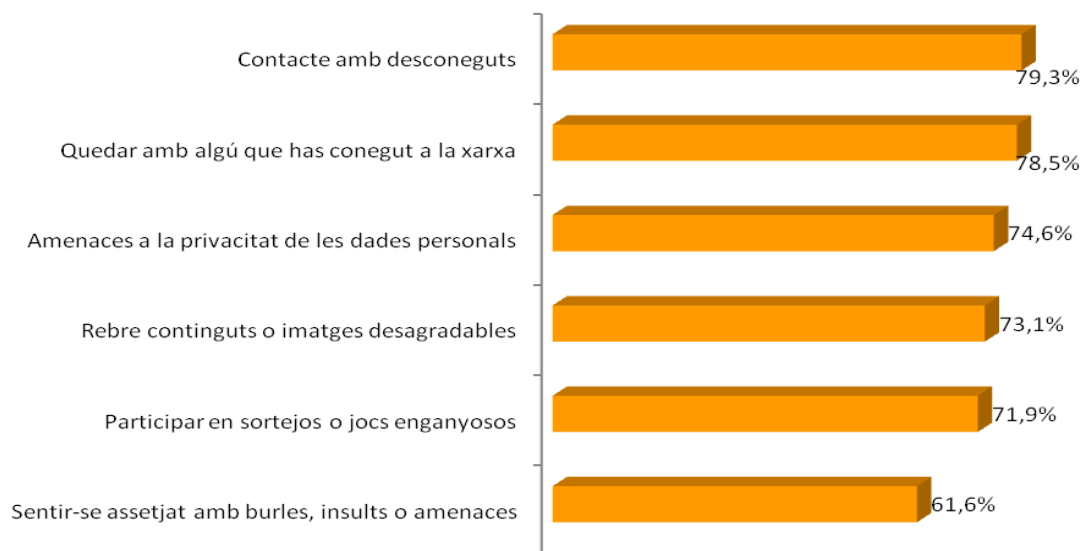
Gràfica 10: Usos més freqüents d'Internet per part de l'alumnat.

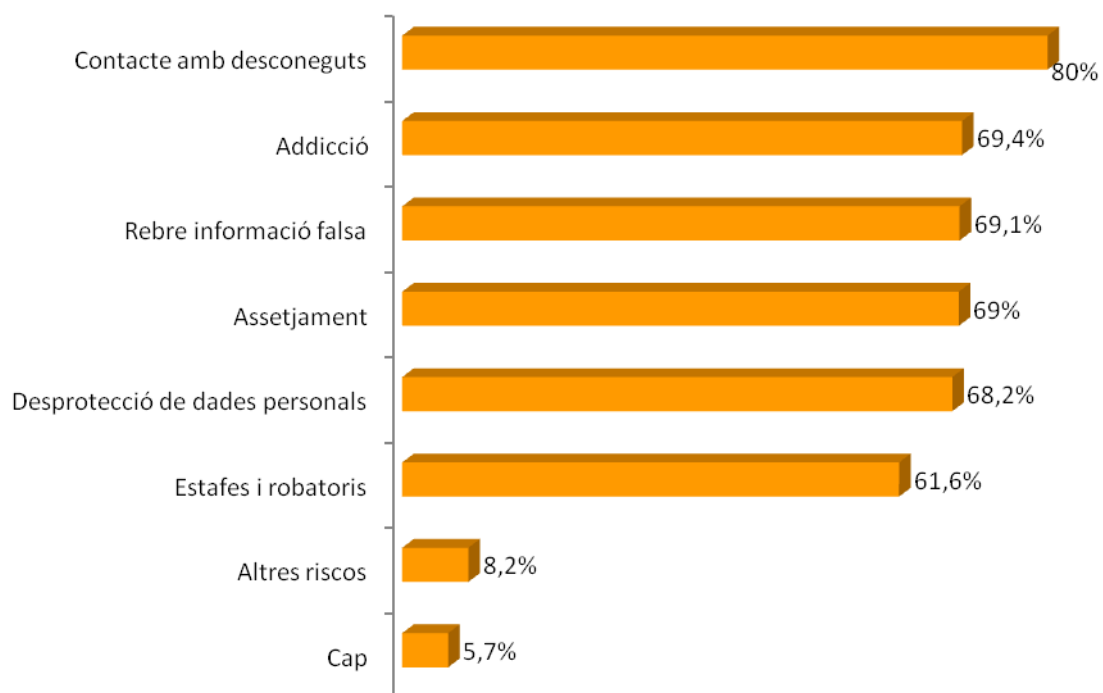
Gràfica 11: Riscos experimentats pels alumnes a Internet (segons alumnes i pares).

Gràfica 12: Alumnes que han informat els seus pares dels riscos que han experimentat a Internet.

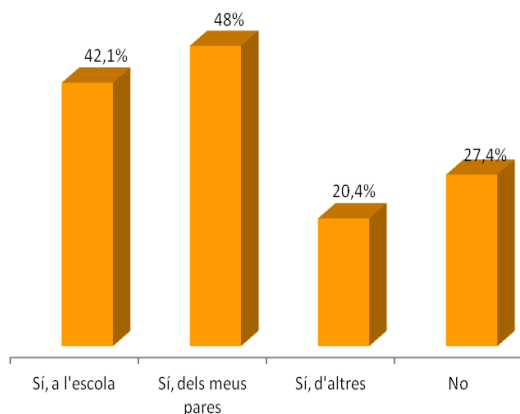

Gràfica 13: Riscos d'Internet que poden arribar a afectar al seu fill o filla, segons els pares.

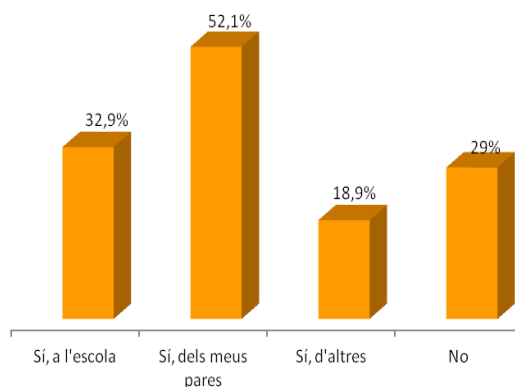

Gràfica 14: Alumnes que han rebut informació sobre l'ús de les noves tecnologies en relació amb:

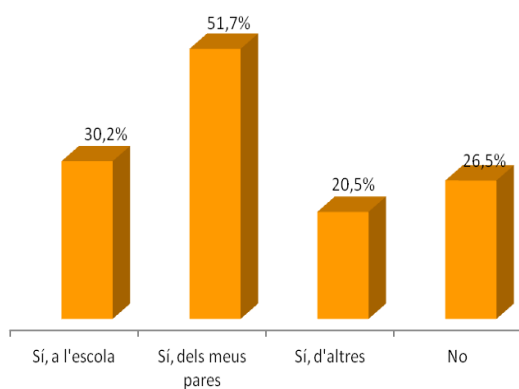
14.1 L'assetjament a través d'Internet

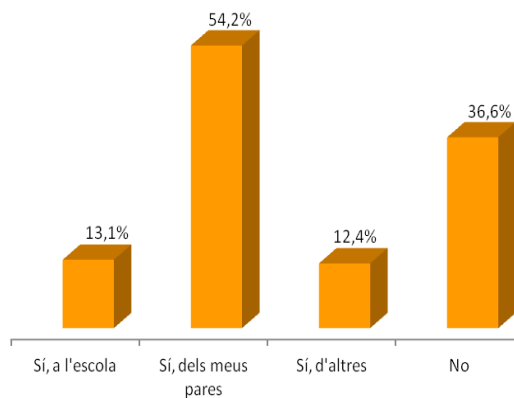
14.2 Contacte amb desconeguts

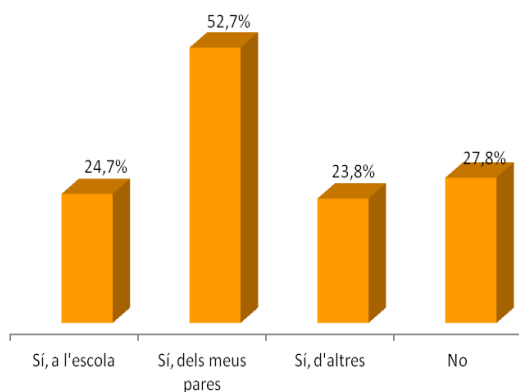
14.3 Accés a la teua informació personal

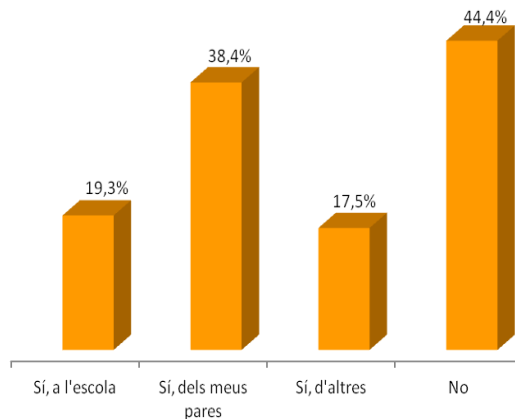
14.4 Despesa excessiva

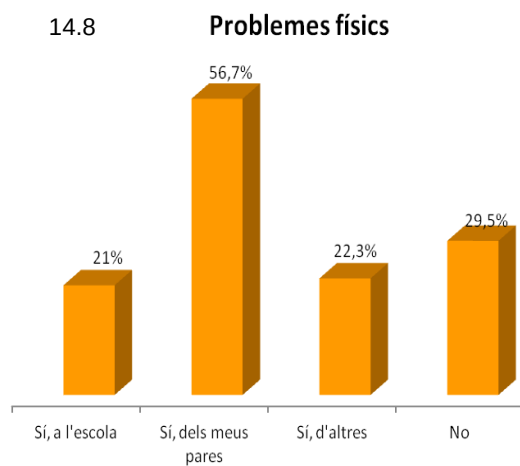
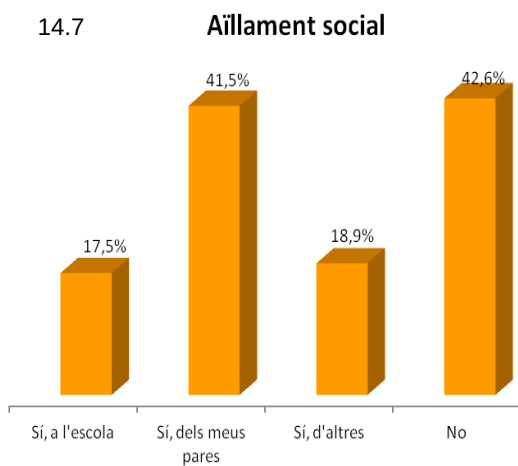

14.5 Addicció

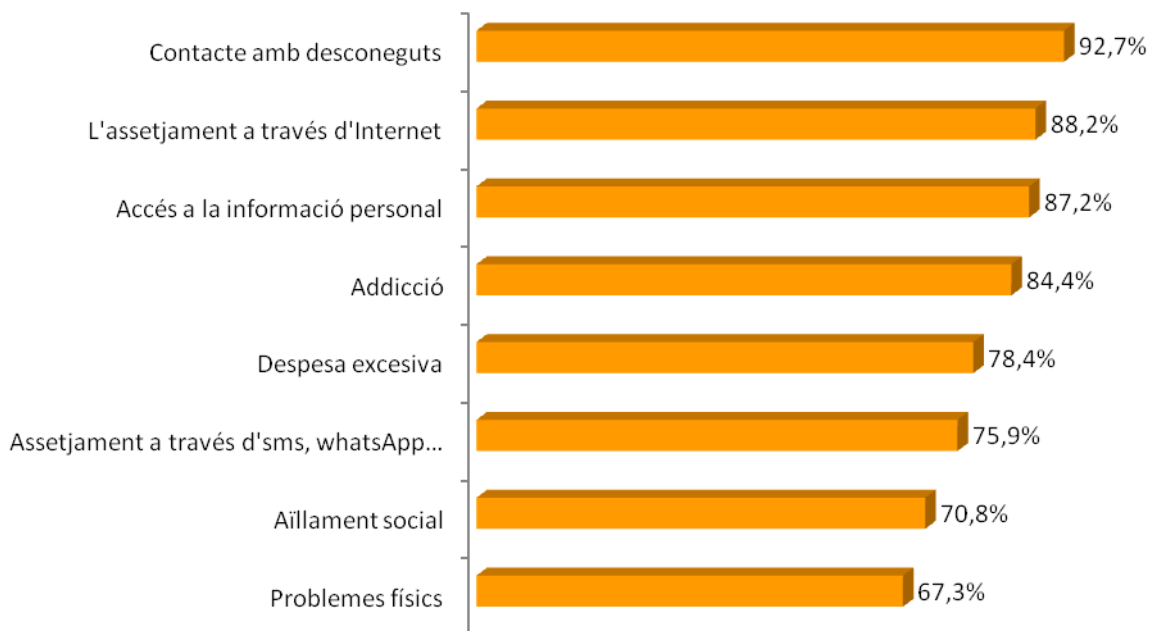

14.6 Assetjament a través d'sms, whatsApp...

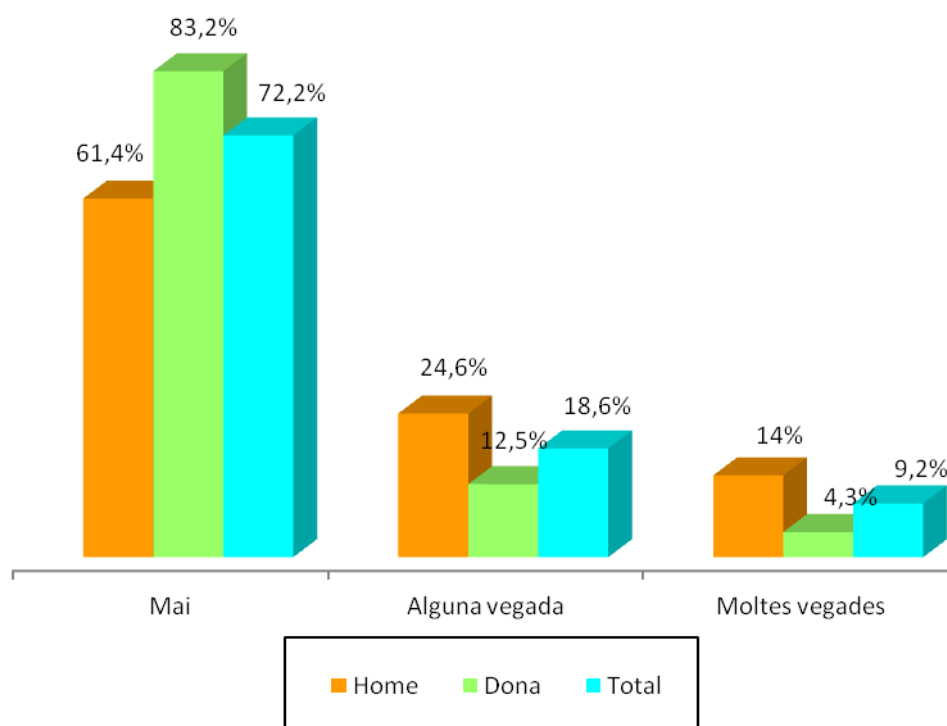

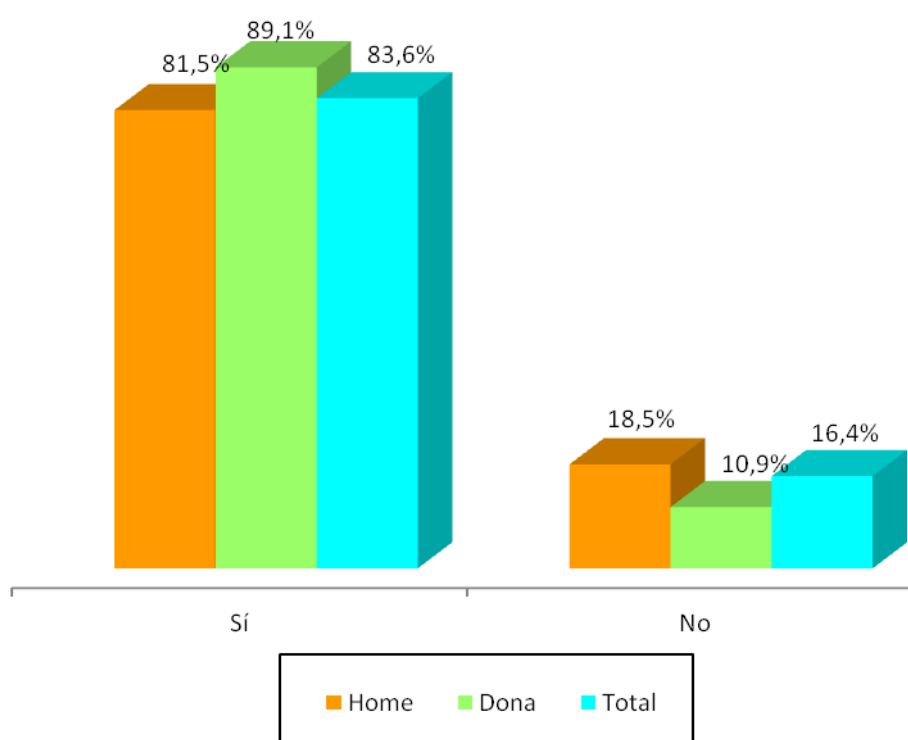
Gràfica 15: Pares que han parlat/informat alguna vegada el seu fill o filla dels riscos relacionats amb el mal ús de les noves tecnologies.

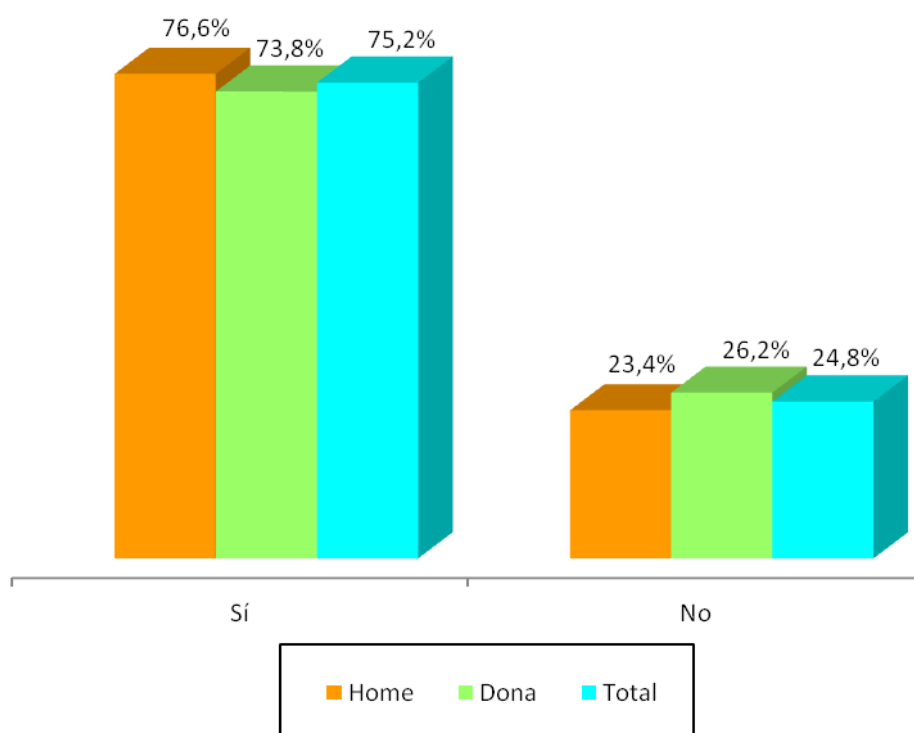
Gràfica 16: Alumnes que han accedit alguna vegada a pàgines per a majors de 18 anys. Diferenciació per sexe.

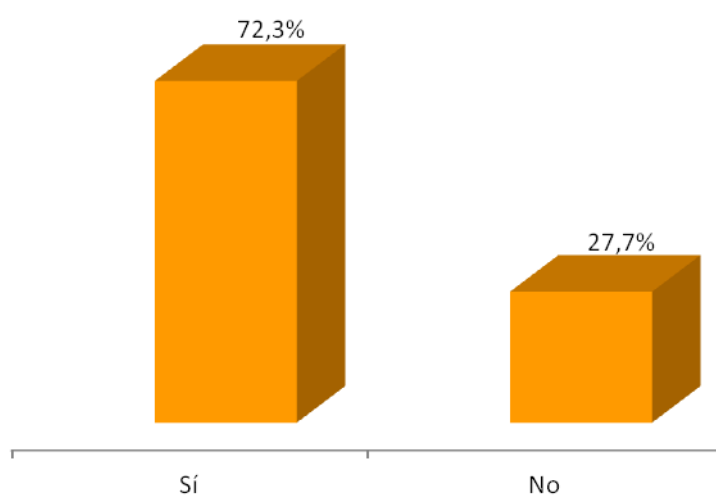
Gràfica 17: Percepció dels alumnes sobre si els seus pares saben que han accedit a pàgines per a majors de 18 anys. Diferenciació per sexe.

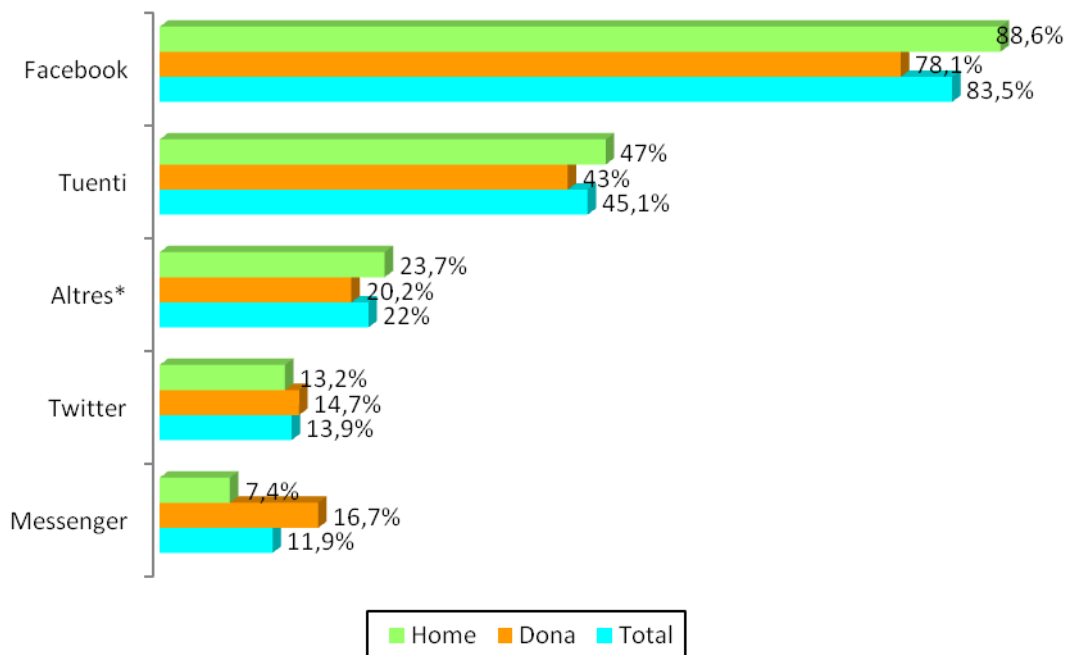
Gràfica 18: Alumnes que tenen compte en alguna xarxa social.
Diferenciació per sexe.

Gràfica 19: Pares que saben si el seu fill o filla té compte en alguna xarxa social.

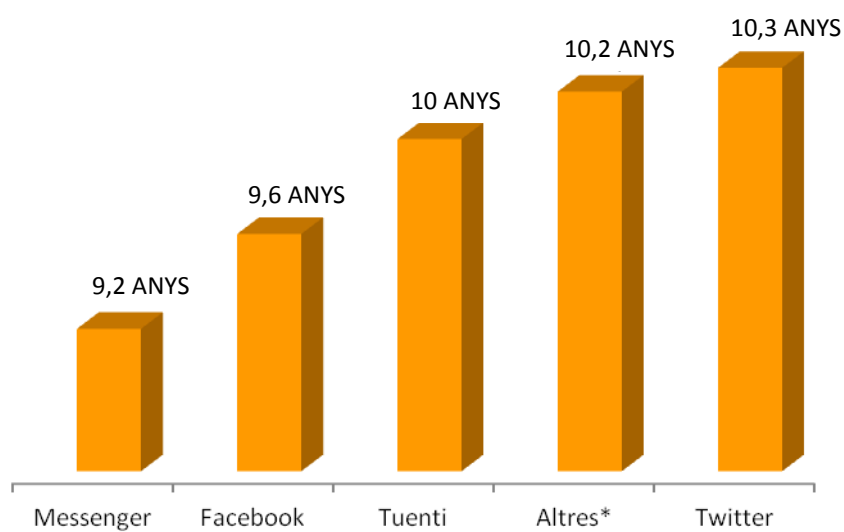

Gràfica 20: Xarxes socials on tenen compte els alumnes.

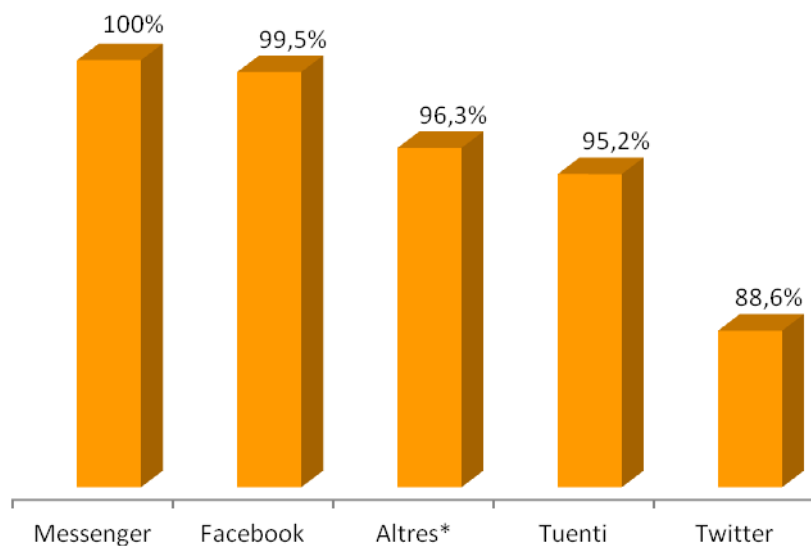
*Altres: My Space, WhatsApp, Skype...

Gràfica 21: Mitjana d'edat a la qual obren compte a una xarxa social.

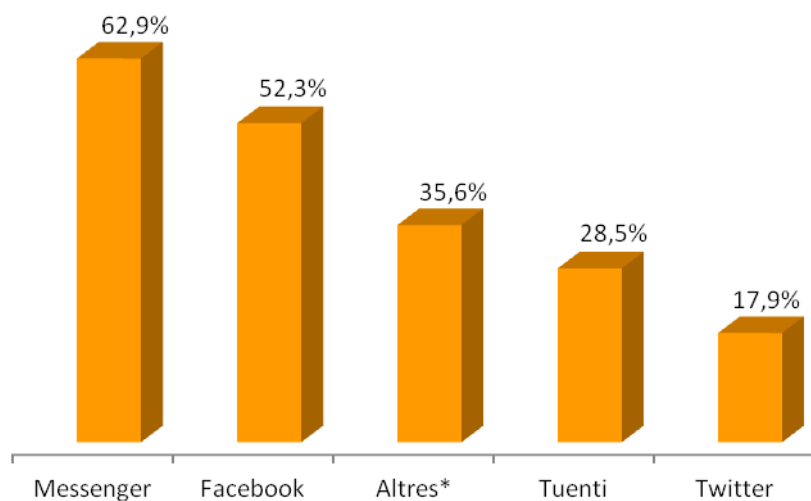
*Altres: My Space, WhatsApp, Skype...

Gràfica 22: Percepció dels alumnes sobre si els seus pares saben que tenen compte a una xarxa social.

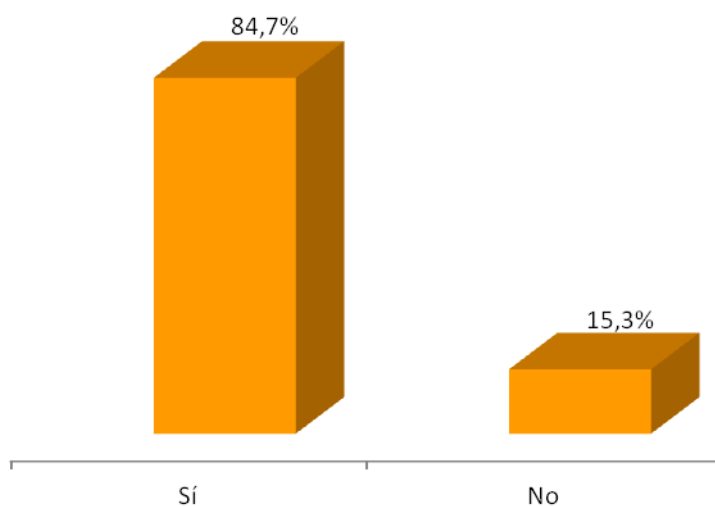
*Altres: My Space, WhatsApp, Skype...

Gràfica 23: Alumnes a qui els pares han obert el compte a una xarxa social.

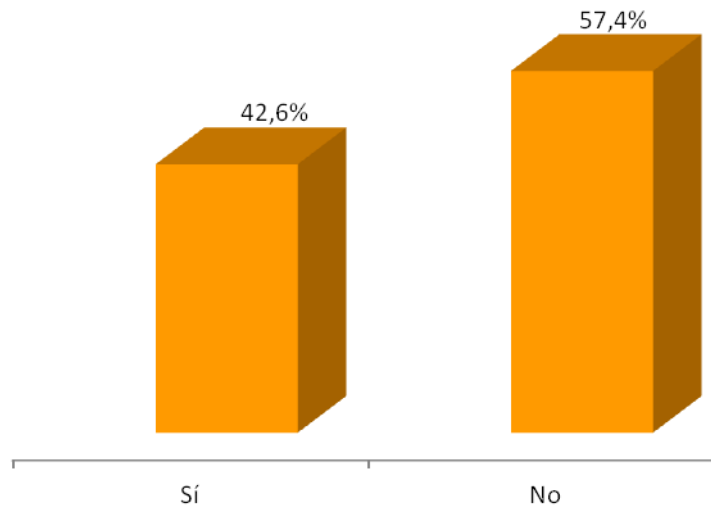

*Altres: My Space, WhatsApp, Skype...

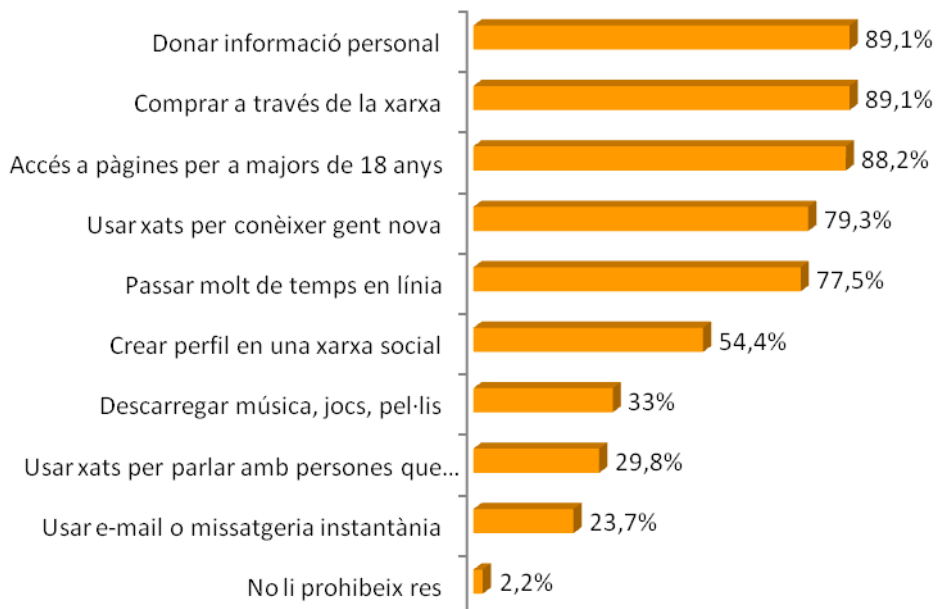
Gràfica 24: Pares que varen obrir o autoritzar als seus fills la creació d'un compte a una xarxa social.

Gràfica 25: Pares que utilitzen algun tipus de software de seguretat o filtres per limitar l'accés del seu fill o filla a webs inadequades.

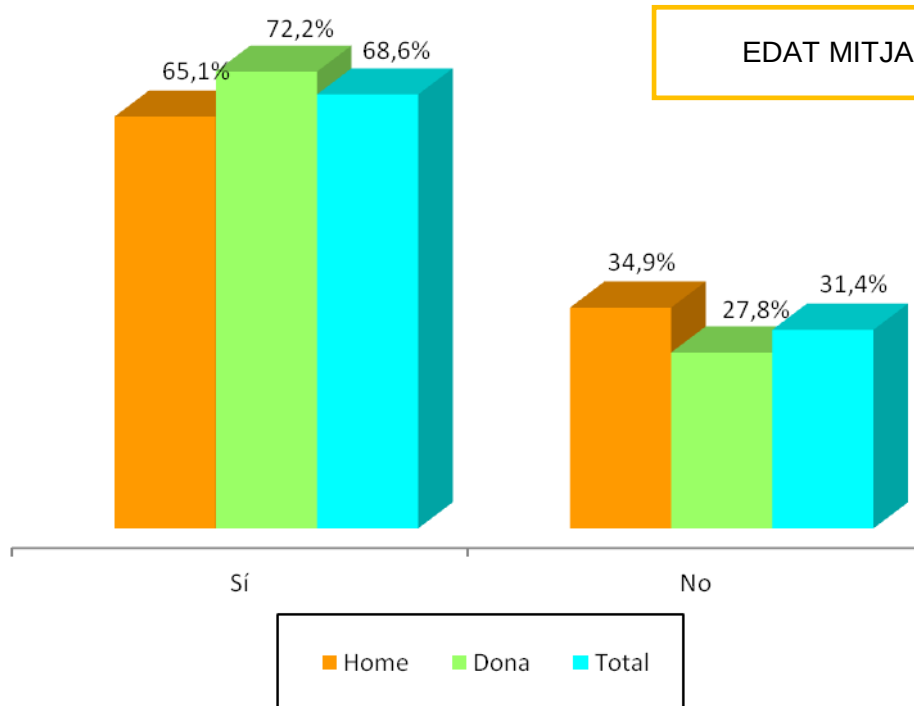

Gràfica 26: Pares que prohibeixen al seu fill o filla que porti a terme alguna de les següents activitats a través d'Internet.

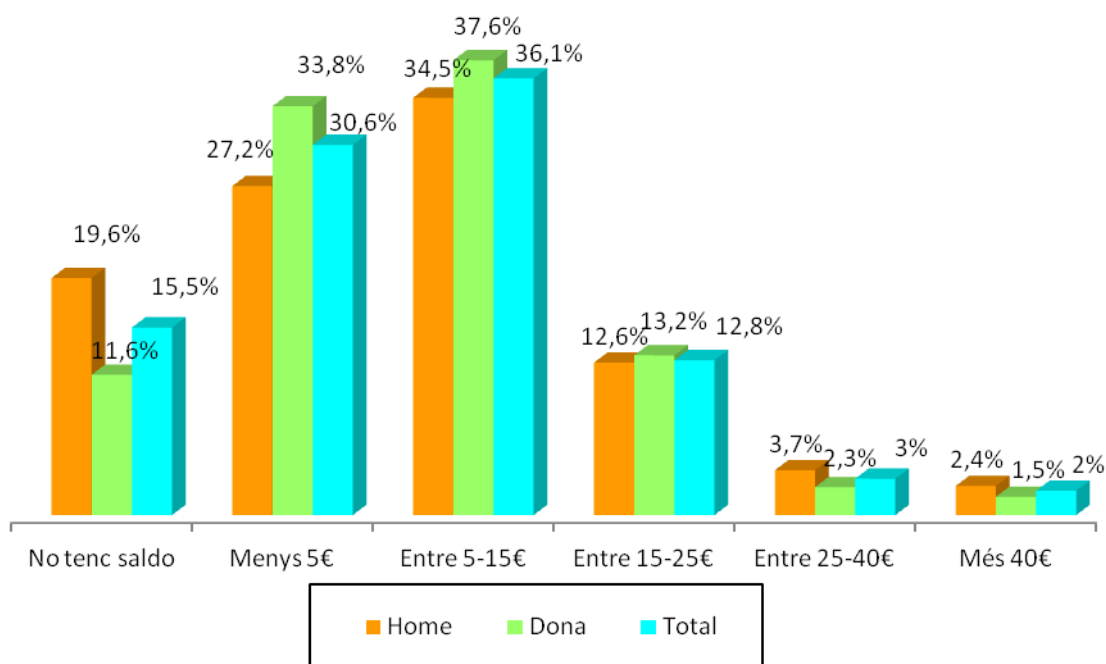

TELÈFON MÒBIL

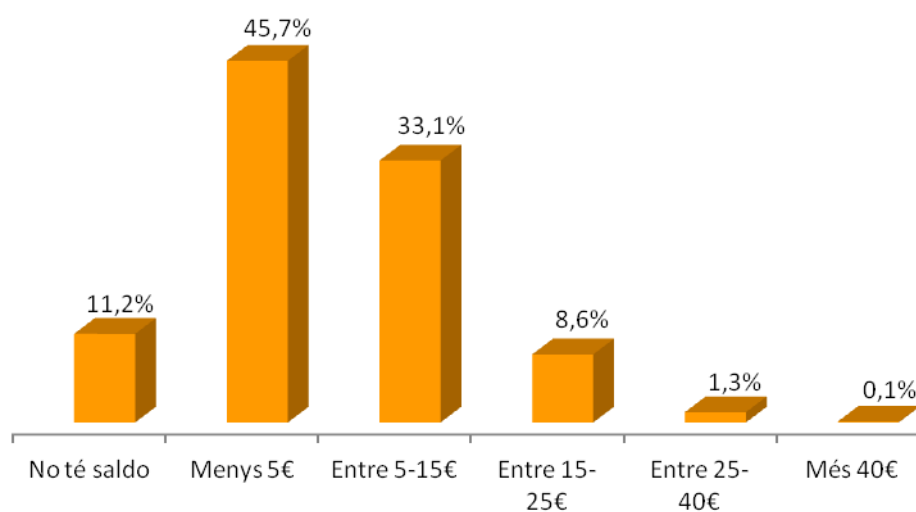
Gràfica 27: Alumnes que disposen de telèfon mòbil propi. Diferenciació per sexe.

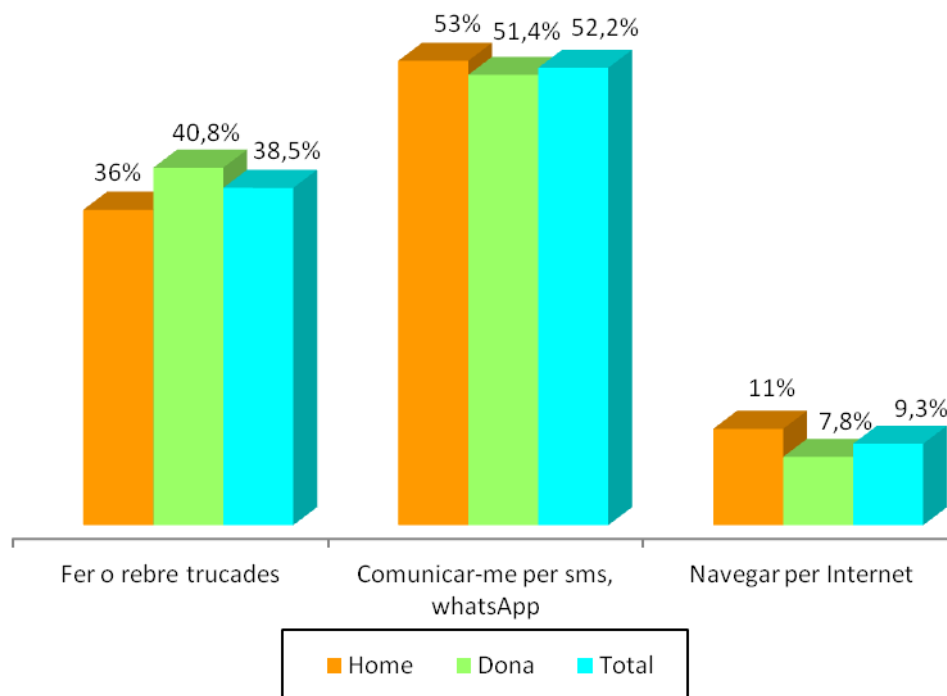
Gràfica 28: Saldo que gasten els alumnes cada mes en el telèfon mòbil.
Diferenciació per sexe.

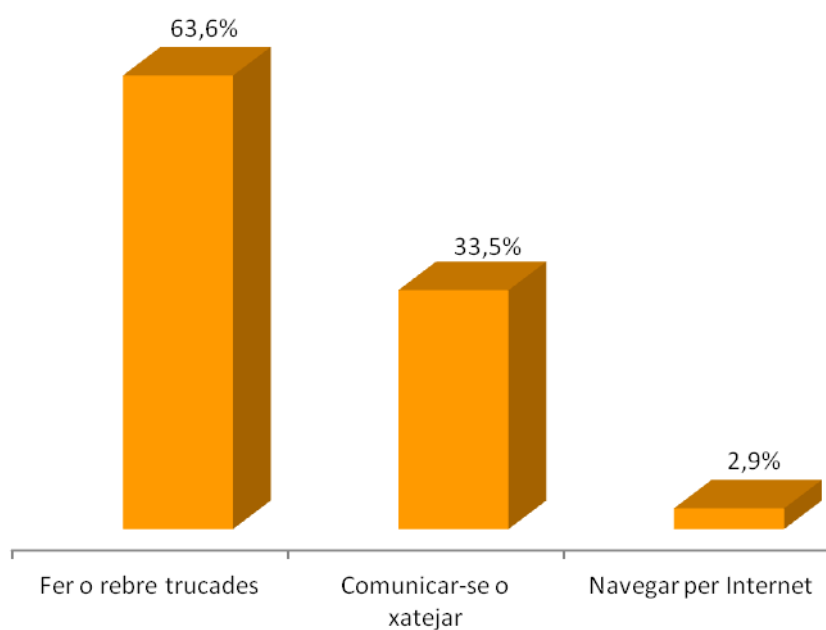
Gràfica 29: Saldo que gasten els alumnes cada mes en el telèfon mòbil,
segons els pares.

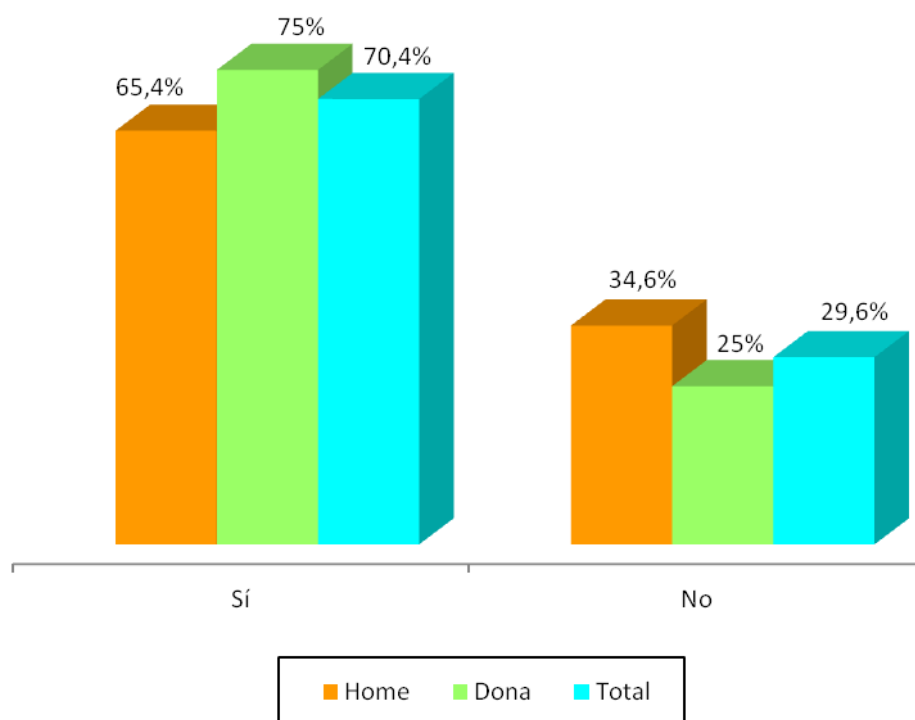
Gràfica 30: Principals usos del telèfon mòbil, segons els alumnes. Diferenciació per sexe.

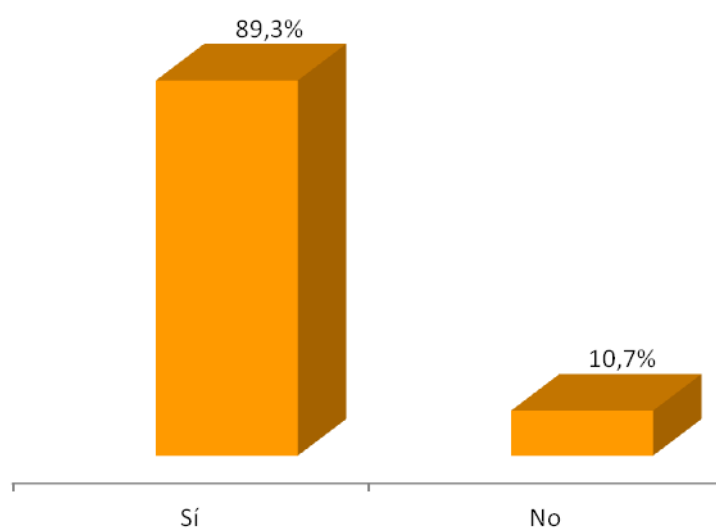
Gràfica 31: Principals usos del telèfon mòbil, segons els pares.

Gràfica 32: Percepció dels alumnes sobre si els seus pares controlen l'ús que fa del telèfon mòbil. Diferenciació per sexe.

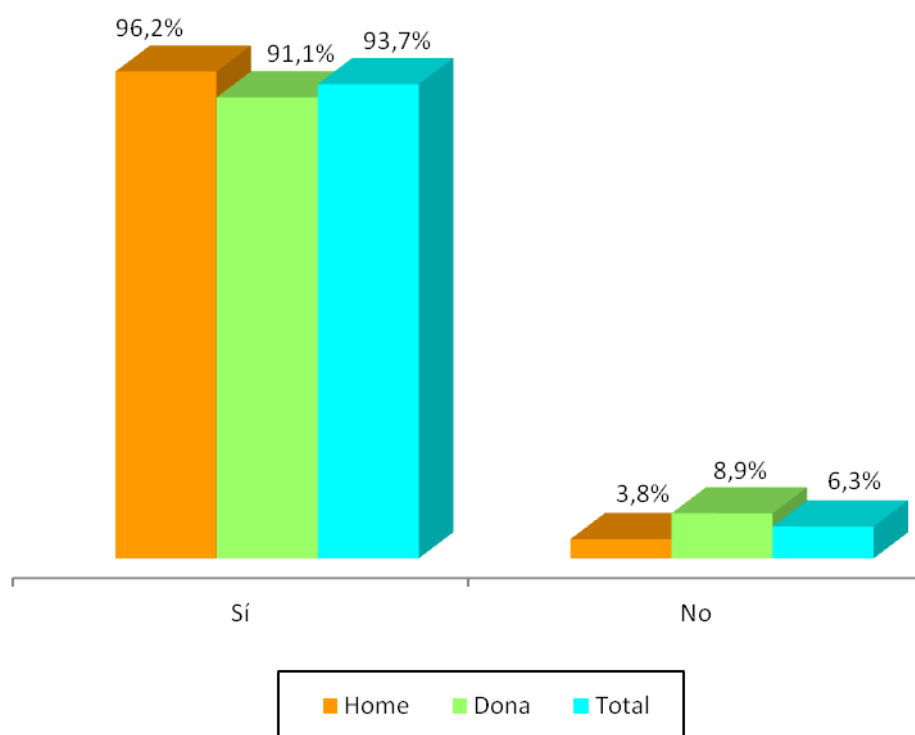

Gràfica 33: Pares que controlen l'ús del telèfon mòbil que fa el seu fill o filla.

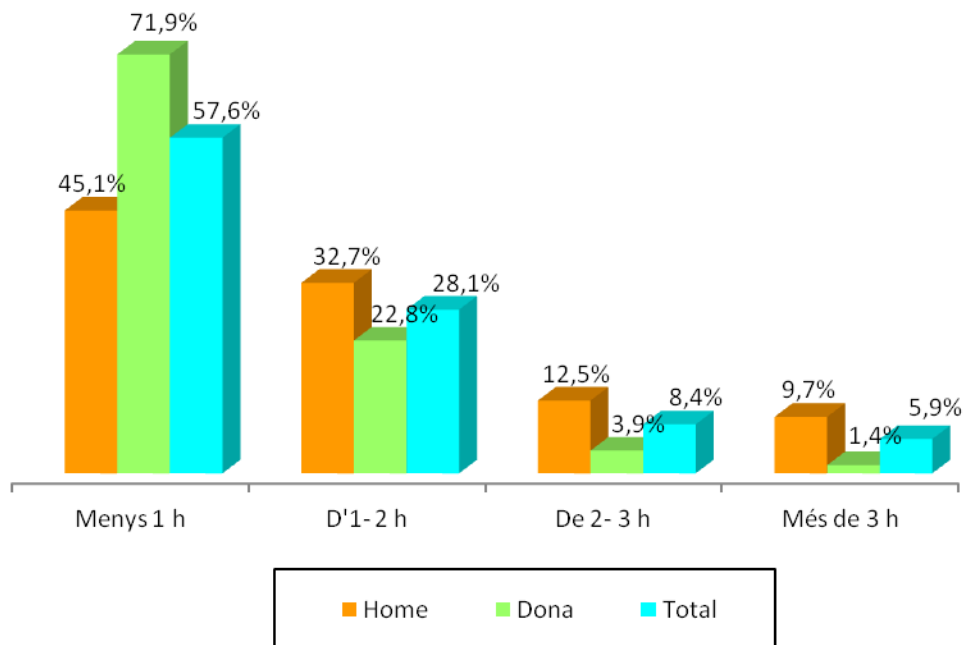
VIDEOJOCS

Gràfica 34: Alumnes que utilitzen videojocs a casa. Diferenciació per sexe.

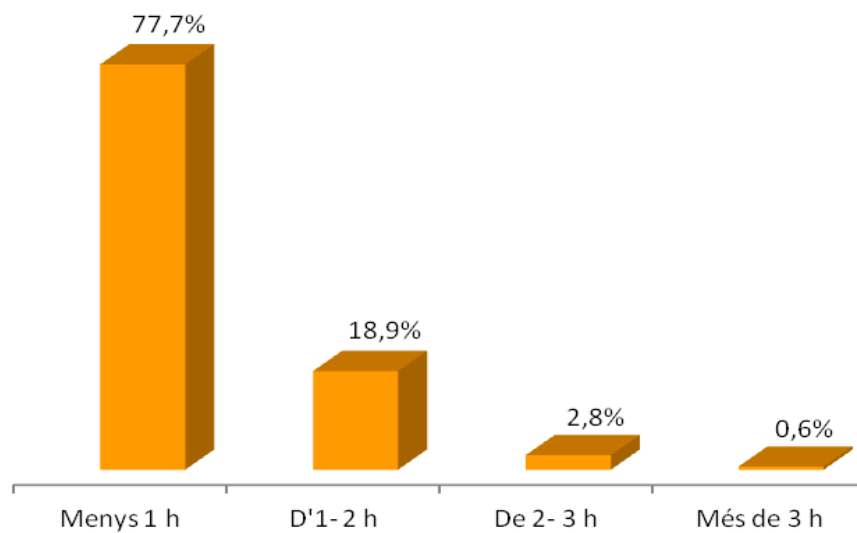

Gràfica 35: Hores diàries que passen els alumnes utilitzant videojocs a casa (segons alumnes i pares).

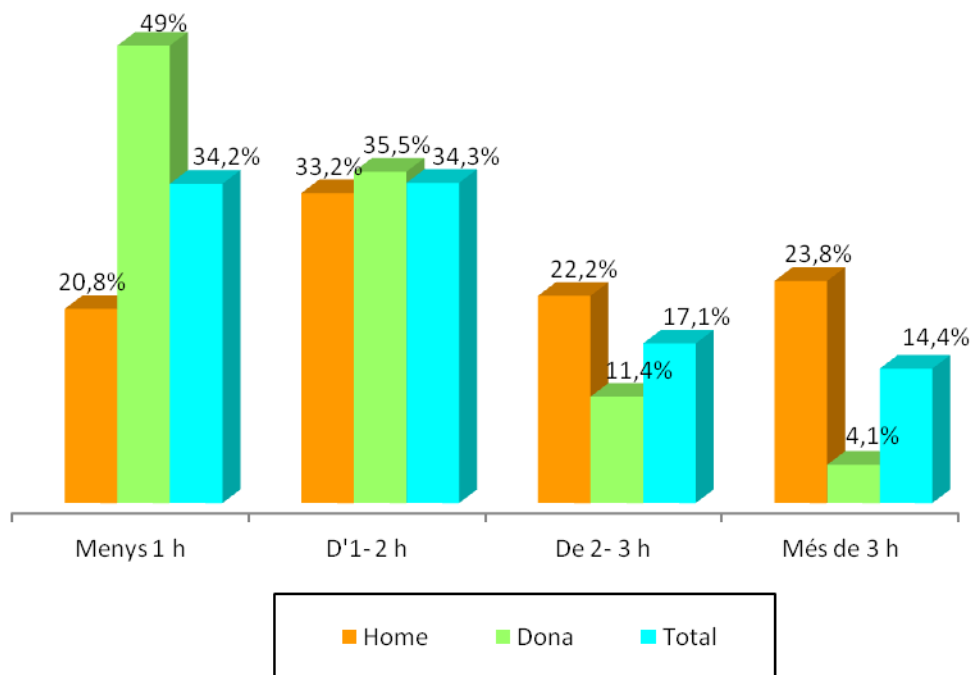
35.1 Entre setmana ALUMNES:

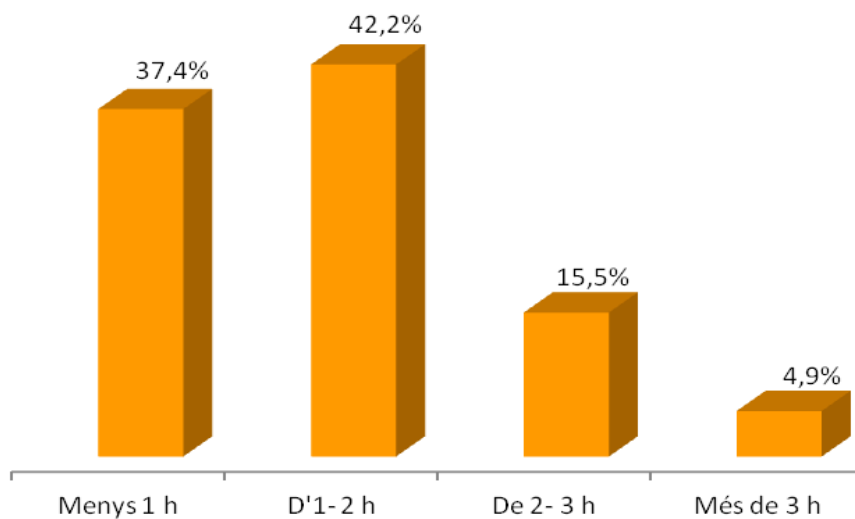
35.2 Entre setmana PARES:

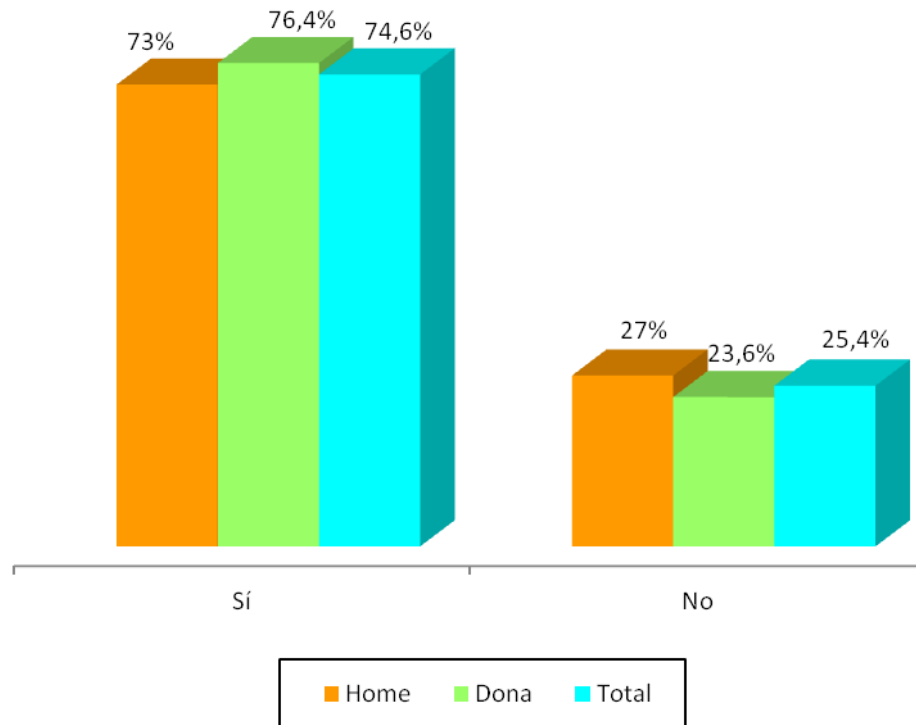
35.3 Caps de setmana ALUMNES:

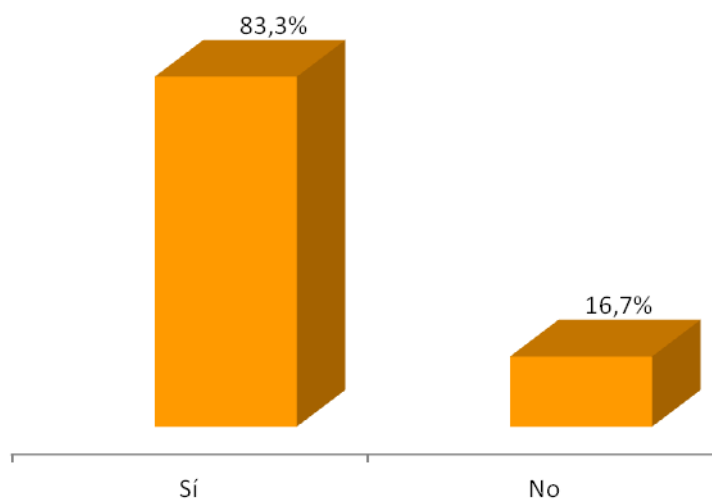
35.4 Caps de setmana PARES:

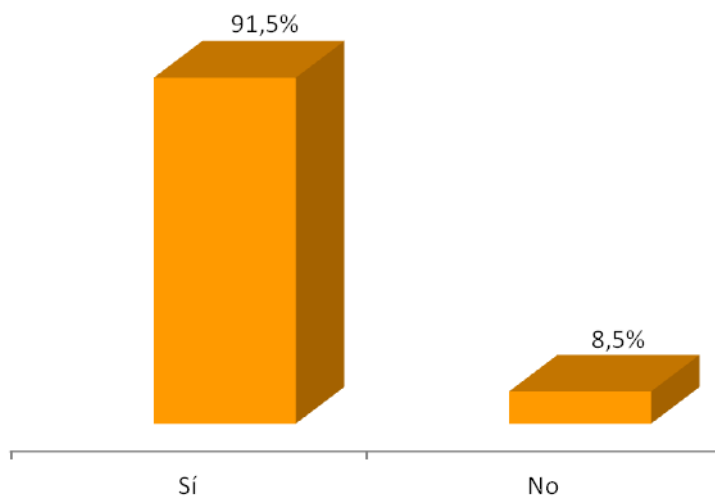
Gràfica 36: Percepció que tenen sobre si els seus pares controlen el temps que passen utilitzant videojocs a casa. Diferenciació per sexe.

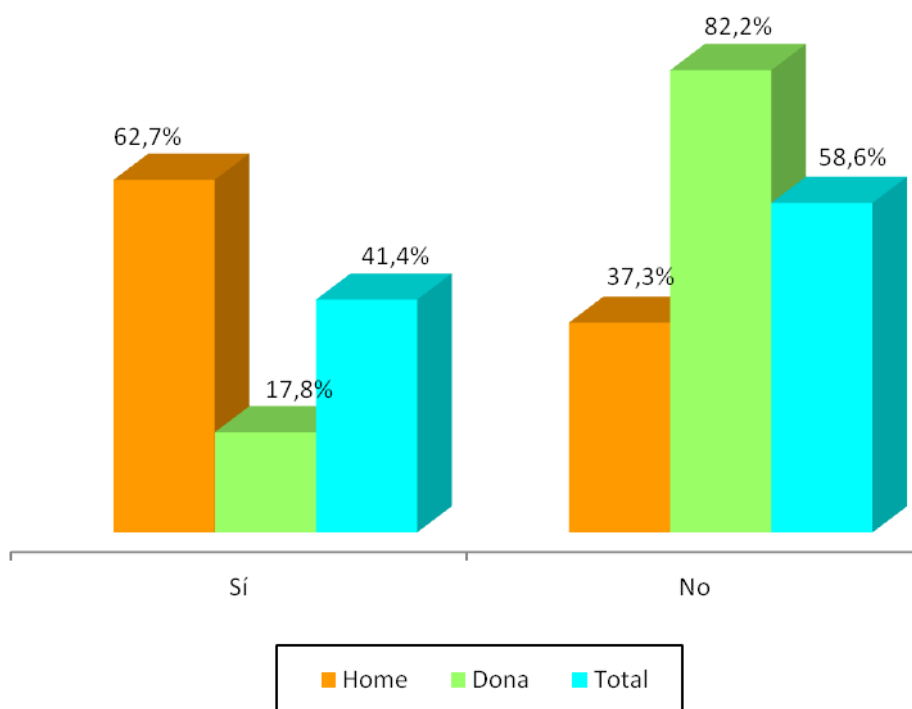
Gràfica 37: Pares que limiten el temps d'ús de videojocs que fa el seu fill o filla.

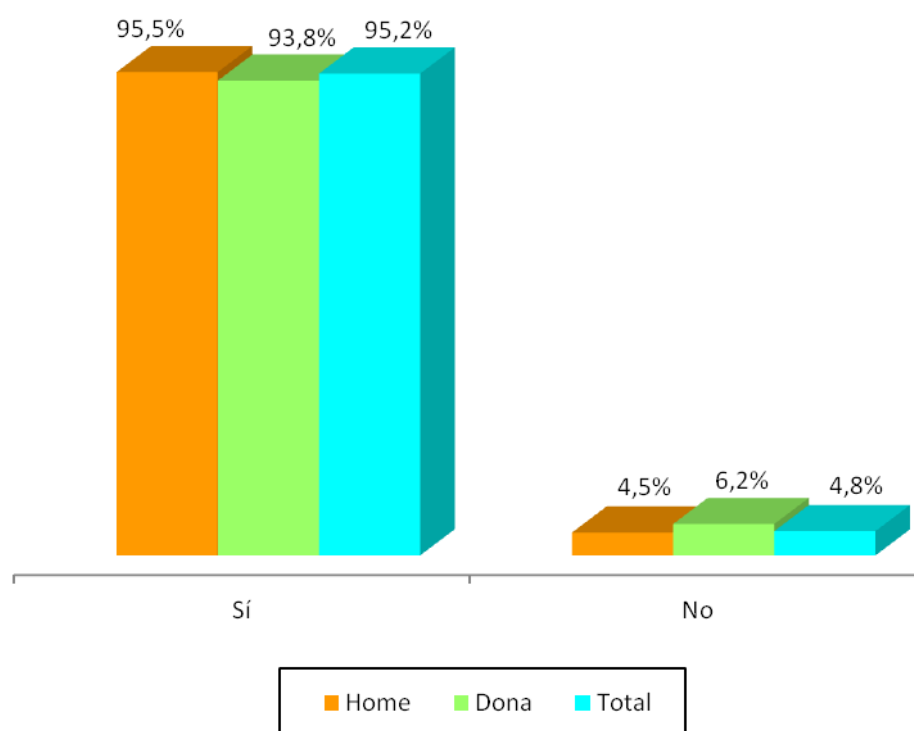
Gràfica 38: Pares que controlen els continguts dels videojocs que usa el seu fill o filla.

Gràfica 39: Alumnes que juguen a videojocs per a majors de 18 anys. Diferenciació per sexe.

Gràfica 40: Percepció que tenen els alumnes sobre si els seus pares els hi deixen jugar a videojocs per a majors de 18 anys. Diferenciació per sexe.

Gràfica 41: Pares que permeten al seu fill o filla jugar a videojocs per a majors de 18 anys.

